

Курганов Т.В., асп
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки

СТАН РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ В МЕЖАХ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Ключові слова: телекомунікаційний зв'язок, засоби зв'язку, послуги зв'язку.

Постановка наукової проблеми та її значення. Стрімкий розвиток телекомунікаційного зв'язку, що досить інтенсивно відбувається в останні десятиліття, супроводжується значними структурними та організаційними змінами. Ці процеси відбуваються під дією різноманітних соціально-економічних чинників, та водночас мають істотний вплив на суспільство вцілому. Одним з важливих показників соціально-економічного розвитку інформаційного суспільства є підвищення якості та розширення асортименту

послуг сфери зв'язку, що й визначає актуальність дослідження з позицій системного та територіального підходів. Тому одним із завдань нашого вивчення є порівняльний аналіз сучасного стану розвитку телекомунікаційного зв'язку в Рівненській області у межах Західного регіону України, в склад якого включили Волинську, Рівненську, Львівську, Тернопільську, Хмельницьку, Івано-Франківську, Закарпатську та Чернівецьку області.

Аналіз досліджень проблеми. Аналіз інформаційних джерел свідчить, що питання розвитку телекомунікаційного зв'язку розкриті недостатньо. Окремі наукові напрацювання присвячені проблемам територіальної організації зв'язку в Україні розкриті І. Ковтуник, Д. Фігурним [3;8], питання розробки карт телекомунікаційних мереж висвітлено М. Онищенко[4], аналіз телекомунікаційних систем здійснено І.Вороніним та О.Шевчук [1;9], територіальну організацію телеінформаційного комплексу України розкрито Н. Рибачик [5] та інші. Роботи з дослідження телекомунікації Рівненської області не представлені у наукових вивченнях.

Мета і завдання. Метою є дослідження структури та рівня розвитку сфери телекомунікаційного зв'язку Рівненської області у порівнянні з іншими адміністративно-територіальними областями Західного регіону України. Головні завдання: розкрити стан розвитку головних видів зв'язку Рівненщини; проаналізувати витрати на послуги телекомунікаційного зв'язку Рівненської області у порівнянні з іншими досліджуваними областями.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Нинішню епоху, не перебільшуючи, можна назвати епохою телекомунікації. Термін "телекомунікації" походить від слів "tele" (грецьк.), що означає діючий або здійснюваний на далекій відстані та "communico" (латин.), в тлумаченні - форма зв'язку чи спілкування. Зазначимо, що *комунікація* - це багатогранне поняття, що означає сполучення, зв'язок, а також засоби сполучення і зв'язку. Засоби, що забезпечують можливість сполучення, організації зв'язку на значній відстані, означаються загальним поняттям телекомунікації. До складу телекомунікаційного зв'язку входять системи телефонного зв'язку (телефонний, телеграфний й факсимільний), мобільного радіозв'язку (стільниковий та пейджинговий) та Інтернет-зв'язку [3].

Телефонний стаціонарний зв'язок є невід'ємним атрибутом кожного підприємства, установи чи організації, кожної сім'ї чи окремої особи і розглядається з позицій головної складової підвищення ефективності виробництв та благоустрою суспільства. В умовах активної інформатизації суспільного життя одним із головних завдань є здійснення суспільно-географічного аналізу телефонного зв'язку з метою його збереження як одного з видів економічної діяльності.

Тому з метою висвітлення рівня розвитку телефонного зв'язку в складі телекомунікаційного на теренах Рівненської та інших західних областей України нами здійснено аналіз забезпечення населення основними

домашніми телефонами. Забезпеченість населення основними домашніми телефонами на Рівненщині у розрахунку на 100 сімей станом на 2000 рік становила 37 одиниць, у 2010 році зросла до 50 одиниць [6]. На основі статистичних даних, ми представили показник забезпеченості території засобами телефонного зв'язку у Західному регіоні України (тел./на 1000 осіб) виділивши три групи областей: по-перше з високою забезпеченістю (Львівська та Чернівецька області); по-друге, середнім рівнем забезпеченості, до якої увійшли Тернопільська та Хмельницька області; по-третє, з низьким рівнем забезпеченості населення основними домашніми телефонами на 1000 осіб, серед яких, Рівненська, Волинська, Івано-Франківська та Закарпатська області.

Кількість автоматичних телефонних станцій (АТС) досліджуваного регіону ілюструє рис. 1. Аналізуючи показник кількості загальної кількості автоматичних телефонних станцій в розрахунку на 1000 домашніх телефонних апаратів, можна зробити висновок, що у Рівненській області на кожну 1000 телефонних номерів припадає близько 2,5 АТС, що відповідає середньому показнику у Західному регіоні.

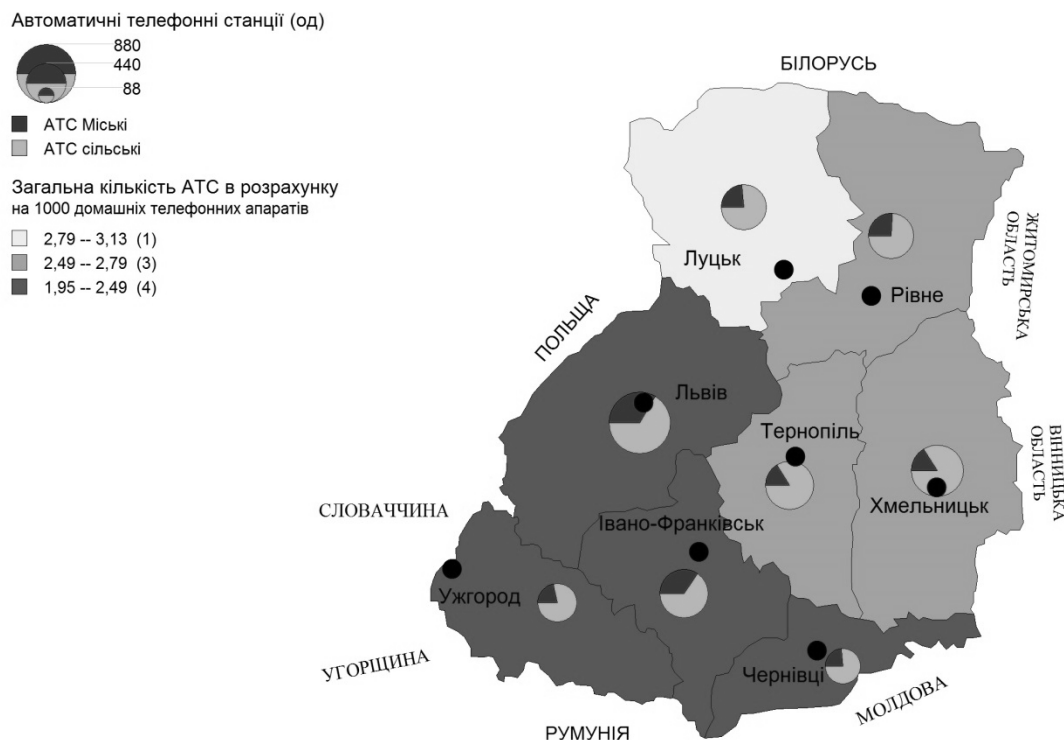

Рис. 1. Загальна кількість автоматичних телефонних станцій на 2011 рік (одиниць)

Джерело: [7]

Для порівняння показник кількості автоматичних телефонних станцій у сусідніх Хмельницькій області відповідає рівню кількості АТС у Рівненській області, тоді як у Волинській є нижчим. Найбільша кількість АТС

зосереджена у містах, число АТС у сільських місцевостях складає близько 25%.

Найвища монтована ємність автоматичних телефонних станцій (тобто встановлена кількість номерів) припадає на Львівську область. Рівненська область за кількістю встановлених номерів займає одне з останніх місць випереджаючи лише Волинську область (рис.2). Число встановлених міських автоматичних телефонних станцій у Рівненській області становить 217 тисяч номерів випереджаючи лише Волинську область [7]. На одному рівні знаходиться показник монтованої ємності АТС Рівненської та Тернопільської областей. Даний показник для Хмельницької та Житомирської областей є дещо вищим. Найбільше ж припадає на Львівську область (569 тисяч.)

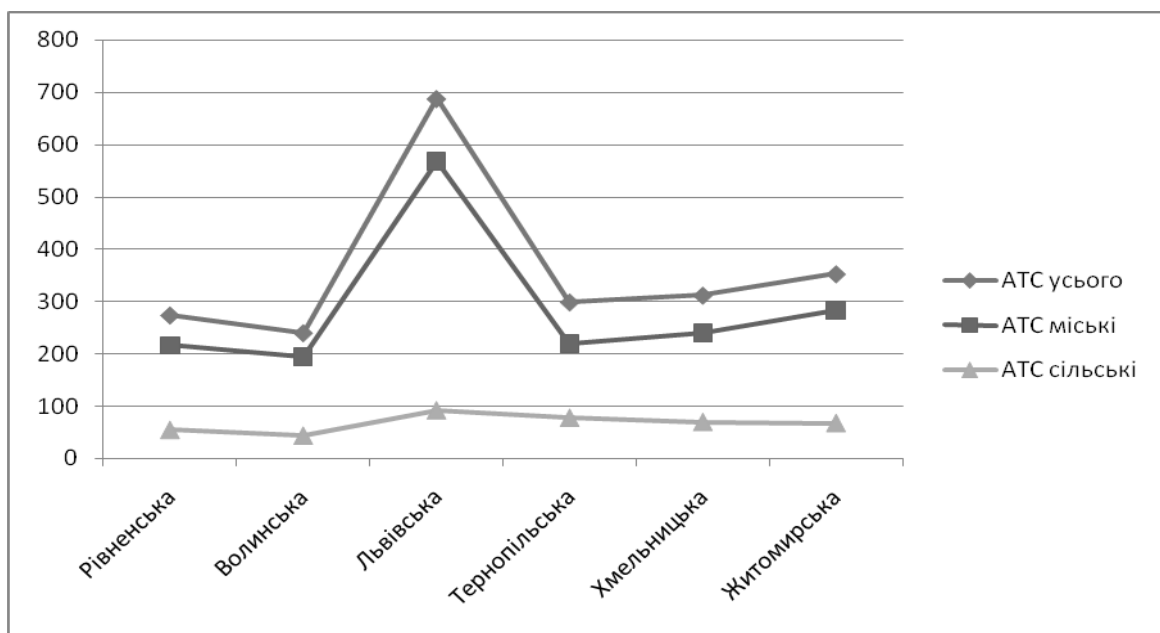

Рис. 2. Монтована ємність автоматичних телефонних станцій (тис. номерів)

Джерело: [7]

Монтована ємність сільських автоматичних телефонних станцій у Західному регіоні України знаходиться на значно нижчому рівні у порівнянні з міською монтованою ємністю автоматичних телефонних станцій і знаходиться в межах від 44 до 92 тисяч номерів.

Кількість номерів автоматичних телефонних станцій, які застосовуються у телефонній мережі на сучасному етапі складають використану ємність автоматичних телефонних станцій. Так у Рівненській області використана ємність АТС станом на 2010 рік становила 225 тисяч номерів, з них 175 тисяч міські АТС і 50 тисяч становлять сільські АТС[7].(рис.3). Використана ємність міських автоматичних телефонних станцій значно переважає над використаною ємністю сільських автоматичних телефонних станцій у досліджуваних адміністративно-територіальних областях Західного регіону України.

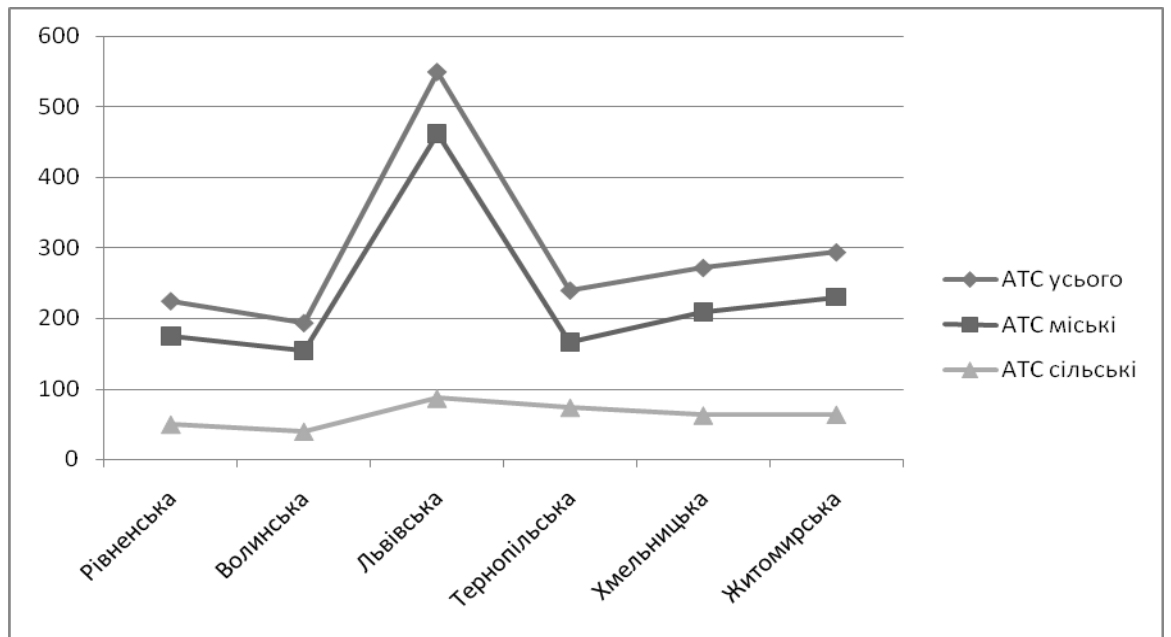

Рис. 3. Використана ємність автоматичних телефонних станцій (тис. номерів)

Джерело: [7]

Рівненська область займає одне з останніх місць, випереджаючи лише Волинську та Тернопільську області за використаною ємністю міських АТС та лише Волинську за використаною ємністю сільських АТС. Таким чином, на сучасному етапі монтована ємність АТС переважає над використаною ємністю АТС, з чого можна зробити висновок, що є ще невеликий запас, і потреба в створенні нових АТС на найближчі роки відпадає. На Рівненщині цей запас становить близько 48 тисяч номерів (див. рис. 4).

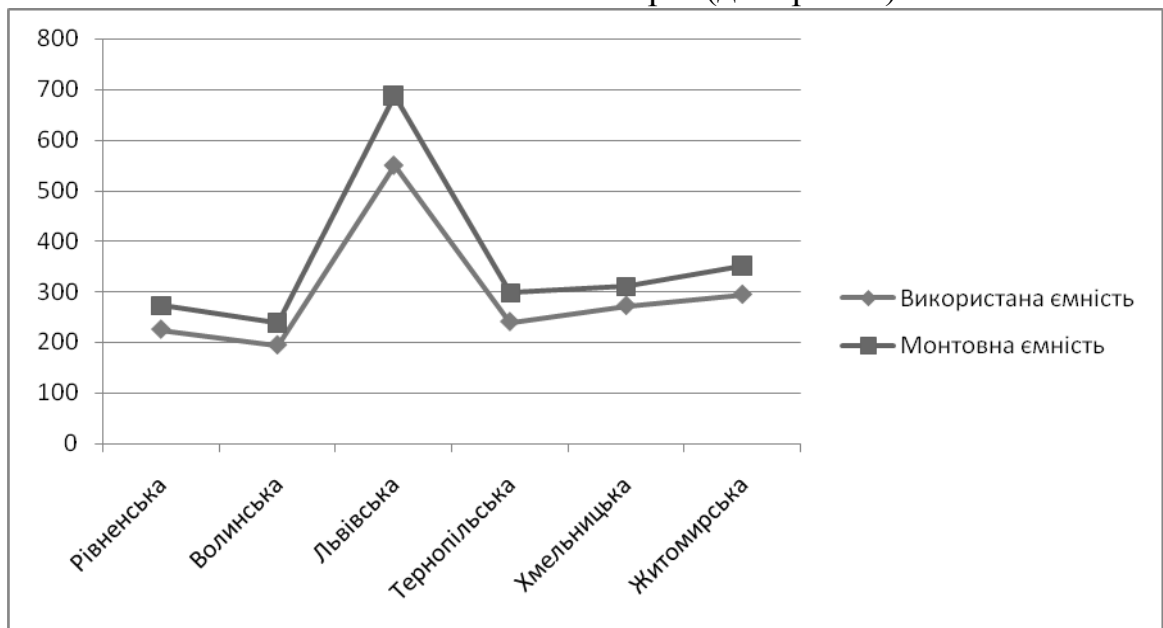

Рис. 4. Використана та монтована ємність автоматичних телефонних станцій(тис. номерів) Джерело: [7]

В останні роки на Рівненщині, як і в цілому в Україні телефонний та телеграфний види телекомунікаційного зв'язку значно витіснив мобільний зв'язок. Мобільний зв'язок передбачає надання послуг електрозв'язку із застосуванням радіотехнологій, що забезпечує вільне переміщення у межах усіх пунктів закінчення телекомунікаційної мережі.

Найбільша кількість абонентів мобільного зв'язку Західного регіону на 1000 осіб станом на 2011 рік припадає на Тернопільську і Хмельницьку області, і налічує до 1250 абонентів. Не виключно, що у названих областях багато користувачів мобільного зв'язку мають по два і навіть три мобільних номери. В усіх інших областях Західного регіону, у тому числі в межах Рівненщини, кількість абонентів мобільного зв'язку становить до 840 абонентів на 1000 осіб[6].

Аналізуючи витрати на послуги телекомунікаційного зв'язку, варто зазначити, що на Рівненщині у порівнянні з іншими західними областями, витрати на послуги телекомунікаційного зв'язку знаходяться приблизно на однаковому рівні, вищими є лише для Львівської області, яка має найвищу чисельність населення у досліджуваному регіоні. Витрати від надання послуг телекомунікаційного зв'язку в Західному регіоні можна розподілити на три умовні групи[6;7] (рис.5):

Рис. 5. Витрати від надання послуг телекомунікаційного зв'язку за 2011 рік (на 100 осіб в грн.)

Джерело: [6;7]

- 647 (грн. на одну особу в рік) – з високими витратами на телекомунікації (Львівська область)

- 488 – 528 (грн. на одну особу в рік) - з середніми витратами на телекомунікаційний зв'язок (Волинська, Рівненська, Хмельницька, Чернівецька області)

- 478 – 488 (грн. на одну особу в рік) – з низькими витратами на телекомунікаційний зв'язок (Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська).

Характеризуючи витрати на телекомунікації у Рівненській області за видами зв'язку, ми прийшли до висновку, що найбільші витрати припадають на послуги мобільного зв'язку (336,8 млн. грн.). Дещо нижчими є витрати на телефонний міський (52,5 млн. грн.). На третьому місці знаходяться витрати на доступ до послуги Інтернет (46,1 млн.) і найменше коштів жителі Рівненщини витрачають на послуги сільського (9,6 млн.) та міжміського телефонного (33,4 млн. грн.) зв'язку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Телекомунікаційний зв'язок Рівненщини пройшов складний шлях розвитку і на сучасному етапі являє собою високотехнічну, автоматизовану та насичену складним устаткуванням галузь.

У результаті порівняльного аналізу окремих видів та засобів зв'язку, ми прийшли до висновку, що стан телекомунікаційного зв'язку в Рівненській області у межах Західного регіону України характеризується середнім рівнем розвитку. Так, мережа місцевого телефонного зв'язку Рівненської області у 2011 році налічувала 209,5 тис. абонентів (у тому числі 159 тис. міської мережі та 50,5 тис. сільської), забезпеченість населення основними домашніми телефонами у розрахунку на 100 сімей у 2010 році зросла до 50 одиниць[6;7]. Витрати на телекомунікаційний зв'язок в цілому у Рівненській області становили 488 грн. на одну особу в рік (2011), що має середнє значення, і свідчить про можливість доступу до різних видів телекомунікаційного зв'язку усім верствам населення. Таким чином, телекомунікації Рівненщини відіграють значну роль у соціальній та економічній діяльності суспільства, забезпечуючи оперативне або інтерактивне передавання інформації, а водночас і перспективи для подальшого розвитку та розширення.

Література

1. Воронін І. М. Телекомунікаційні системи України: економіко-географічний аналіз (частина друга) / І. М. Воронін // Проблеми матеріальної культури. – 2002. – № 4. – С. 17-24.
2. Закон України "Про телекомунікації" [Електронний ресурс]. – Режим доступу до електрон. ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>
3. Ковтуник І. І. Розвиток зв'язку в Україні: територіальна організація та вплив на соціально-економічні процеси в регіонах: автореферат дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.02 / І. І. Ковтуник. – НАН України; Інститут географії. – К., 2008. – 20 с.
4. Онищенко М. Г. Концепція розробки карт телекомунікаційних мереж України / М. Г. Онищенко // Вісник геодезії та картографії. – 2002. – № 3. – С. 25-31.

5. Рибачик Н. О. Територіальна організація телеінформаційного комплексу в Україні : Дис... канд. геогр. наук: 11.00.02 / Рибачик Наталія Олександрівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 147 с.
6. Стан і розвиток зв'язку в Україні за 2011 рік. Статистичний бюлетень. – К. – 2012. – 36 с.
7. Транспорт і зв'язок України – 2010. Статистичний збірник / за ред. Н. С. Власенко – К. – 2012. – 266 с.
8. Фігурний Д. Економіко-географічна динаміка сфери зв'язку Львівської області / Д. Фігурний // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – 2007. – Вип. 34. – С. 292 – 295.
9. Шевчук О. О телекоммуникациях Украины [Електронний ресурс] / О. Шевчук. – Режим доступу до електрон. ресурсу: http://www.fas.com.ua/14_06_00/brams.html.

Курганов Т.В. стан розвитку телекомунікаційного зв'язку у Рівненській області в межах західного регіону України

Висвітлено рівень розвитку телекомунікаційного зв'язку у Рівненській області. Здійснено порівняльний аналіз за показником забезпеченості території засобами телефонного зв'язку, кількістю автоматичних телефонних станцій, показником використаної та монтованої ємності автоматичних телефонних станцій, рівнем розвитку мобільного зв'язку Рівненської області в межах Західного регіону України. Розкрито витрати від надання послуг телекомунікаційного зв'язку у межах досліджуваних адміністративно-територіальних областей.

Ключові слова: телекомунікаційний зв'язок, засоби зв'язку, послуги зв'язку.

Курганов Т.В. Состояние развития телекоммуникационной связи в Ровенской области в рамках Западного региона Украины.

Освещены уровень развития телекоммуникационной связи в Ровенской области. Осуществлен сравнительный анализ по показателю обеспеченности территории средствами телефонной связи, количеством автоматических телефонных станций, показателем использованной и монтированной емкости автоматических телефонных станций, уровнем развития мобильной связи Ровенской области в пределах Западного региона Украины. Раскрыты расходы от предоставления услуг телекоммуникационной связи в рамках исследуемых административно-территориальных областей.

Ключевые слова: телекоммуникационная связь, средства связи, услуги связи.

Kurganov T.V. The condition of the development of the telecommunications link in the Rivne region within the Western Region of Ukraine. Describes the level of the development of the telecommunications link in the Rivne Region. Provides the comparative analysis in terms of software of the territory with the communications, the numbers of automatic telephone exchanges,

the index of used and mounted capacity of automatic telephone exchanges, the level of development of the mobile communications in the Rivne region withing the Western Region of Ukraine. Reveals cost of providing services of the communications withing administrative-territorial regions which have been studied.

The key-words: telecommunicanions link, communications, communication services.